TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2015. gada 3. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Direktīva 2004/39/EK — 4. panta 1. punkts un 19. panta 4., 5. un 9. punkts — Finanšu instrumentu tirgi — Jēdziens "ieguldījumu pakalpojumi un darbības" — Tiesību normas ieguldītāju aizsardzības garantēšanai — Profesionālās ētikas normas, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus klientiem — Pienākums novērtēt sniedzamā pakalpojuma piemērotību vai tā atbilstību klientiem — Šī pienākuma neievērošanas līgumiskās sekas — Patēriņa kredīta līgums — Ārvalstu valūtā izteikts aizdevums — Aizdevuma izmaksa un atmaksāšana valsts valūtā — Valūtas kursu reglamentējoši noteikumi

Lieta C-312/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Ráckevei járásbíróság* (Rāckeves [*Ráckeve*] rajona tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 27. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 1. jūlijā, tiesvedībā

Banif Plus Bank Zrt.

pret

Márton Lantos ,

Mártonné Lantos .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referente) un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Márton* un *Mártonné Lantos* vārdā – *I. Kriston*, *ügyvéd*,

— Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Szima*, pārstāvji,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *A. Lippstreu*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – ungāru.

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *M. Holt*, pārstāvis, kam palīdz *B. Kennelly*, *barrister*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *I. Rogalski* un *A. Tokár*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2015. gada 17. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV L 145, 1. lpp.), 4. panta 1. punkta un 19. panta 4., 5. un 9. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Banif Plus Bank Zrt*. (turpmāk tekstā – "*Banif Plus Bank*") un *Márton* un *Mártonné Lantos* (turpmāk tekstā abi kopā – "laulātie *Lantos*") jautājumā par ārvalstu valūtā izteiktu patēriņa kredītu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 93/13/EEK

3 Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.) 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam."

4 Atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 2. punktam:

"Noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī [uz] cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā, skaidri saprotamā valodā."

5 Šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem."

Direktīva 2004/39

6 Direktīvas 2004/39 preambulas 2. un 31. apsvērumā ir paredzēts:

"(2) [..] jāparedz saskaņošanas pakāpe, kas vajadzīga, lai ieguldītājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni [..].

[..]

(31) Viens no šīs direktīvas mērķiem ir aizsargāt ieguldītājus. [..]"

7 Saskaņā ar šīs direktīvas 1. pantu:

"1. Šī direktīva attiecas uz ieguldījumu sabiedrībām un regulētiem tirgiem.

2. Turpmāk uzskaitītie noteikumi attiecas arī uz kredītiestādēm, kam atļauja izsniegta saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta] Direktīvu 2000/12/EK [par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV L 126, 1. lpp.)], ja tās sniedz vienu vai vairākus ieguldījumu pakalpojumus un/vai veic ieguldījumu darbības:

— [..]

— II sadaļas II nodaļa, izņemot 23. panta 2. punkta otro daļu,

— [..]."

8 Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2., 6. un 17. apakšpunktā ir paredzētas šādas definīcijas:

"[..]

2) "Ieguldījumu pakalpojumi un darbības" ir jebkurš pakalpojums un darbība, kas minēta I pielikuma A iedaļā un kas attiecas uz kādu I pielikuma C iedaļā minēto instrumentu;

[..]

6) "Darījumu veikšana savā vārdā" ir tirdzniecība, izmantojot pašu kapitālu, kuras rezultātā ir veikti darījumi ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem;

[..]

17) "Finanšu instrumenti" ir instrumenti, kas noteikti I pielikuma C iedaļā."

9 Šīs direktīvas I pielikuma A iedaļā uzskaitīto ieguldījumu pakalpojumu un darbību sarakstā ir minēta darījumu veikšana savā vārdā. Saskaņā ar šī pielikuma B iedaļas 2. un 4. punktu kategorijā "papildpakalpojumi" attiecīgi ietilpst "kredītu vai aizdevumu piešķiršana ieguldītājam, lai ļautu viņam veikt darījumu ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem, ja sabiedrība, kas piešķir kredītu vai aizdevumu, ir iesaistīta darījumā," un "ārvalstu valūtas maiņas pakalpojumi, ja tie ir saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu". Šī pielikuma C iedaļas ar nosaukumu "Finanšu instrumenti" 4. punktā ir uzskaitīti "iespēju līgumi, standartizēti nākotnes līgumi, mijmaiņas līgumi, nestandartizēti procentu likmes nākotnes līgumi un jebkādi citi atvasināti līgumi, kas saistīti ar vērtspapīriem, valūtām, procentu likmēm vai ienesīgumu vai citiem atvasinātiem instrumentiem [..]".

10 Šīs pašas direktīvas 19. pants ir ietverts II sadaļas II nodaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Ieguldītāju aizsardzības nodrošināšanas noteikumi". Tā nosaukums ir "Profesionālās ētikas normu īstenošana, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus klientiem". Šī panta 4., 5. un 9. punktā ir noteikts:

"4. Sniedzot konsultācijas par ieguldījumiem vai nodrošinot ieguldījumu portfeļa pārvaldi, ieguldījumu sabiedrība iegūst vajadzīgo informāciju par klienta vai potenciālā klienta zināšanām un pieredzi ieguldījumu jomā saistībā ar konkrētā veida produktu vai pakalpojumu, tā finansiālo stāvokli un ieguldījumu mērķiem, lai sabiedrība varētu ieteikt klientam vai potenciālajam klientam ieguldījumu pakalpojumus un finanšu instrumentus, kas ir tam piemēroti.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu sabiedrības, sniedzot ieguldījumu pakalpojumus, kas nav 4. pantā minētie, lūdz klientam vai potenciālajam klientam sniegt informāciju par viņa zināšanām un pieredzi ieguldījumu jomā saistībā ar piedāvātā vai pieprasītā pakalpojuma konkrētā veida produktu vai pakalpojumu, lai ieguldījumu sabiedrība varētu novērtēt, vai paredzētais ieguldījumu pakalpojums vai produkts ir piemērots klientam.

[..]

9. Ja ieguldījumu pakalpojumu piedāvā kā daļu no finanšu produkta, uz kuru jau attiecas citi Kopienas tiesību aktu noteikumi vai kopīgi Eiropas standarti, kas saistīti ar kredītiestādēm un patēriņa kredītiem attiecībā uz klientu riska novērtējumu un/vai prasībām sniegt informāciju, uz šo pakalpojumu papildus neattiecas šajā pantā norādītie pienākumi."

11 Direktīvas 2004/39 51. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina, ka var tikt veikti attiecīgi administratīvi pasākumi vai piemēroti administratīvi sodi atbildīgajām personām, ja nav ievēroti noteikumi, kas pieņemti, īstenojot šo direktīvu, un šiem pasākumiem ir jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem.

Direktīva 2008/48/EK

12 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 66. lpp., un labojumi – OV 2009, L 207, 14. lpp.; OV 2010, L 199, 40. lpp., un OV 2011, L 234, 46. lpp.), 2. panta 1. un 2. punktu:

"1. Šo direktīvu piemēro kredītlīgumiem.

2. Šo direktīvu nepiemēro:

[..]

h) kredītlīgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām, kā definēts 4. panta 1. punktā [Direktīvā 2004/39], vai ar kredītiestādēm, kā definēts [Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija] Direktīvas 2006/48/EK [par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV L 177, 1. lpp.)] 4. pantā, nolūkā dot iespēju ieguldītājam veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, kas uzskaitīti [Direktīvas 2004/39] I pielikuma C iedaļā, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;

[..]."

13 Direktīvas 2008/48 3. pantā "Definīcijas" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

c) "kredītlīgums" ir līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā; izņemot līgumus par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, ja patērētājs maksā par šādiem pakalpojumiem vai precēm līguma noteikumu darbības laikā, maksājot pa daļām;

[..]."

14 Šīs direktīvas II nodaļā ar nosaukumu "Informācija un prakse pirms kredītlīguma noslēgšanas" tostarp ir ietverts 4. pants "Standartinformācija, ko iekļauj reklāmā", 5. pants "Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas" un 8. pants "Pienākums novērtēt patērētāja kredītspēju". Šīs pašas direktīvas IV nodaļā ar nosaukumu "Informācija un tiesības saistībā ar kredītlīgumiem" tostarp ir ietverts 10. pants "Kredītlīgumos iekļaujamā informācija" un 11. pants "Informācija par aizņēmuma likmi".

Ungārijas tiesības

15 2007. gada likuma Nr. CXXXVIII par ieguldījuma uzņēmumiem, preču biržām, kā arī tiesību normām, ar ko regulē to veiktās darbības (*a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény*), mērķis tostarp ir Ungārijas tiesībās transponēt Direktīvu 2004/39.

16 Šī likuma 4. panta redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem, ir ietvertas šādas definīcijas:

"[..]

6) "ieguldījumu aizdevums": aizdevums, ko izsniedz nolūkā iegādāties finanšu instrumentu, ja galvenais aizņēmuma saņēmējs uzņēmums piedalās darījuma veikšanā;

[..]

11) "mijmaiņas līgums (*swap*)": jebkurš komplekss līgums par finanšu instrumenta maiņu, kurš principā sastāv vai nu no pirkuma darījuma kasē un nākotnes pirkuma, vai no vairākiem nākotnes pirkumiem un parasti ietver skaidras naudas plūsmas apmaiņu;

[..]

50) "finanšu instruments": instruments, kurš atspoguļo finanšu kredītu, izņemot vērtspapīrus, kas ir izdoti sērijā un ar kuriem notiek darījumi naudas tirgū;

[..]

60) "atvasināto instrumentu līgums": līgums, kura vērtība ir atkarīga no tā pamatā esošā finanšu instrumenta vērtības un par kuru tiek veikti atsevišķi darījumi;

[..]."

17 Direktīvas 2004/39 19. pants ir ticis īstenots ar šī paša likuma 40.–45. pantu.

18 Civilkodeksa 231. panta redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem, ir noteikts:

"1. Neesot pretējam nosacījumam, naudas summas parāds ir jāsamaksā tajā valūtā, kas ir maksājuma vietas juridiskais norēķinu līdzeklis.

2. Parāds, kas ir izteikts citā valūtā vai zeltā, ir jākonvertē pēc likmes, kas ir spēkā maksājuma vietā un dienā."

19 Minētā kodeksa 523. pants ir izteikts šādi:

"1. Saskaņā ar aizdevuma līgumu kredītiestādei vai jebkuram citam aizdevējam ir jānodod aizdevuma saņēmēja rīcībā naudas summa, par kuru ir panākta vienošanās; aizdevuma saņēmēja pienākums ir atmaksāt šo summu atbilstoši līgumam.

2. Neesot pretējam nosacījumam, ja aizdevējs ir kredītiestāde, parādniekam ir jāmaksā procenti (bankas aizdevums)."

Pamatprāva un prejudiciālie jautājumi

20 2008. gada 11. jūnijā *Márton Lantos* ar *Banif Plus Bank* noslēdza ārvalstu valūtā izteiktu patēriņa kredītlīgumu mehāniskā transportlīdzekļa iegādei. *Mártonné Lantos* kā *Márton Lantos* laulātajai arī bija saistoši no šī līguma izrietošie pienākumi. Iesniedzējtiesa šo līgumu kvalificēja kā aizdevuma līgumu Civilkodeksa 523. panta izpratnē.

21 Tostarp šajā līgumā bija konkrētas klauzulas par "fiktīvu" naudas plūsmu ārvalstu valūtā un "faktisko" naudas plūsmu valsts valūtā, šajā gadījumā – Ungārijas forintos (HUF).

22 Iesniedzējtiesa šādi apraksta līguma mehānismu naudas plūsmas ārvalstu valūtā aprēķināšanai:

"Aizdevuma izsniegšanas brīdī [*Banif Plus Bank*] summu ārvalstu valūtā, kas bija līdzvērtīga tai, kas bija jāmaksā forintos, aprēķināja saskaņā ar valūtas maiņas kursu iepriekš noteiktajā dienā un saskaņā ar Civilkodeksa 231. pantu, [pēc tam] banka iepirka no klienta šo valūtu, kas (bija reģistrēta viņa vārdā un) viņa kontā, izmantojot faktisko valūtas maiņas kursu ārvalstu valūtas pirkšanai, kurš bija piemērojams aizdevuma izsniegšanas brīdī (darījums atbilstoši noteiktajam valūtas maiņas kursam), un līdzvērtīgu summu forintos izmaksāja klientam. [Vēlāk] [*Banif Plus Bank*] klientam pārdeva šo valūtu, kas bija reģistrēta viņa vārdā, apmaiņā pret forintiem, izmantojot faktisko valūtas maiņas kursu ārvalstu valūtas pirkšanai, kas bija piemērojams aizdevuma atmaksas brīdī (darījums atbilstoši nākotnes valūtas maiņas kursam, kas ir piemērojams aizdevuma atmaksas brīdī), lai klients varētu izpildīt savas saistības atmaksāt ārvalstu valūtu, kas iepriekš tikušas reģistrētas viņa vārdā."

23 Turklāt šī tiesa norāda, ka *Kúria* (Augstākā tiesa) lēmumā Nr. 6/2013 PJE, kas tika pieņemts, lai vienādotu civiltiesību normu interpretāciju, ir uzskatījusi, ka aizdevuma līgumi ārvalsts valūtā ir jāklasificē kā "ārvalstu valūtas aizdevumi" atbilstoši Civilkodeksa 231. pantam. Šī pēdējā minētā tiesa uzskata, ka šādi līgumi rada ārvalsts valūtā izteiktu parādu. Tomēr šajos līgumos, pretēji aizdevuma līgumiem, saskaņā ar kuriem notiek faktiskā ārvalsts valūtas nodošana, aplūkojamā valūta tiks izmantota kā aprēķina vienība, bet maksājumi tiks veikti valsts valūtā. Līdz ar to naudas plūsma ārvalstu valūtā ir "fiktīva" un naudas plūsma valsts valūtā ir "faktiska".

24 Turklāt iesniedzējtiesa konstatē, ka *Banif Plus Bank* apstiprina, ka tā nav veikusi nekādas ieguldījumu pakalpojumu darbības, ne arī ar ieguldījumu pakalpojumu darbībām saistītas pakārtotas darbības, ne arī darījumus, kas būtu saistīti ar preču biržām. Pamatlietā aplūkojamais līgums esot patēriņa kredītlīgums ar *Banif Plus Bank* tās darbību ietvaros, kas detalizēti regulētas 2013. gada Likumā Nr. CXXXVII par

kredītiestādēm un finanšu iestādēm (*a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény*), tādējādi par tā spēkā esamību nevarot tikt lemts nedz saskaņā ar 2007. gada Likuma Nr. CCXXXVIII noteikumiem, nedz Direktīvas 2004/39 noteikumiem.

25 Laulātie *Lantos* iesniedzējtiesā norādīja, ka, lai 2007. gada Likumu Nr. CXXXVIII interpretētu atbilstoši minētajai direktīvai, ir jāuzdod prejudiciālie jautājumi, jo *Kúria* (Augstākā tiesa), uzskatot, ka uz aizdevuma līgumiem ārvalsts valūtā attiecas kapitāla tirgus joma, savā spriedumā lietā Nr. 6/2013 PJE ir pamatojusies uz civilkodeksa normām, it īpaši uz tā 231. pantu, kuru nav ietekmējusi šīs direktīvas transponēšana.

26 Šādos apstākļos *Ráckevei járásbíróság* (Rāckeves rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai ir jāuzskata, ka "finanšu instrumenta" jēdzienā atbilstoši Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunktam (ieguldījumu pakalpojumi un darbības) un 17. apakšpunktam (finanšu instrumenti), kā arī tās I pielikuma C iedaļas 4. punktam (nākotnes līgumi, atvasināti instrumenti) ietilpst klientam izteikts piedāvājums par (valūtas maiņas) darījumu, kas, izteikts aizdevuma līguma ārvalstu valūtā juridiskajā formā, izpaužas kā tagadnes darījums aizdevuma veikšanas brīdī un kā nākotnes darījums aizdevuma atmaksas brīdī un kas tiek veikts, noteiktu ārvalstu valūtas summu konvertējot forintos, tādējādi pakļaujot klienta aizdevumu kapitāla tirgus sekām un riskiem (valūtas riskiem)?

2) Vai atbilstoši Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 6. apakšpunktā (darījumu veikšana savā vārdā) un I pielikuma A iedaļas 3. punktā (darījumu veikšana savā vārdā) noteiktajam darījumu veikšana savā vārdā saistībā ar pirmajā jautājumā aprakstīto finanšu instrumentu ir jāuzskata par ieguldījumu pakalpojumu vai darbību?

3) Vai finanšu iestādei ir jāveic Direktīvas 2004/39 19. panta 4. un 5. punktā noteiktā atbilstības pārbaude, ņemot vērā, ka nākotnes valūtas līgums – kas ir ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem saistīts ieguldījumu pakalpojums – tika piedāvāts kā daļa no cita finanšu produkta (proti, aizdevuma līguma) un ka atvasinātais instruments pats par sevi ir uzskatāms par sarežģītu finanšu instrumentu[?] Vai [Direktīvas 2004/39] 19. panta 9. punkts ir jāuzskata par nepiemērojamu, jo, tā kā riski, kurus klients uzņemas saistībā ar aizdevumu un finanšu instrumentu, būtiski atšķiras, atbilstības pārbaude ir nozīmīga tiktāl, ciktāl līgumā ir iekļauts atvasināts instruments?

4) Vai [Direktīvas 2004/39] 19. panta 4. un 5. punkta pārkāpums nozīmē, ka aizdevuma līgums starp [*Banif Plus Bank*] un [aizdevuma saņēmējiem] ir jāatceļ?"

Par lūgumu atkārtoti sākt procesa mutvārdu daļu

27 Pēc šī procesa mutvārdu daļas pabeigšanas 2015. gada 17. septembrī [un] pēc ģenerāladvokāta secinājumu sniegšanas, laulātie *Lantos* 2015. gada 20. septembra vēstulē, kas Tiesas kancelejā iesniegta šī gada 25. septembrī, lūdza atkārtoti uzsākt šo mutvārdu daļu.

28 Šī lūguma pamatošanai viņi norāda, ka minētie secinājumi ir kļūdaini un pretrunīgi un ka procesa mutvārdu daļas atkārtota uzsākšana ir jāveic, lai Tiesa varētu lūgt iesniedzējtiesai sniegt precizējumus atbilstoši tās Reglamenta 101. pantam saistībā ar faktiem un valsts tiesību normām, kuras, pēc ģenerāladvokāta uzskata, ir neesošas un kuru neesamība lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu padara nepieņemamu.

29 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši Reglamenta 83. pantam Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, jebkurā brīdī var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds no lietas dalībniekiem pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apsprieduši.

30 Šajā gadījumā Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas uzskata, ka tā ir pietiekami informēta, lai taisītu spriedumu, un ka lieta nav jāizskata, pamatojoties uz argumentiem, kurus lietas dalībnieki nebūtu apsprieduši tiesas sēdē.

31 Turklāt neviens neapgalvo, ka šīs minētās ieinteresētās personas pēc šīs tiesvedības daļas pabeigšanas būtu sniegušas ziņas par jaunu faktu, kam varētu būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu.

32 Turklāt Tiesai esošā iespēja lūgt paskaidrojumus iesniedzējtiesai saskaņā ar tās Reglamenta 101. pantu ir tikai tiesības, kuru izmantošanas nepieciešamību Tiesa diskrēti izvērtē katrā lietā.

33 Turklāt jāatgādina, ka atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerāladvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus par lietām, kurās atbilstoši Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerāladvokāta iesaistīšanās. Tomēr Tiesai nav saistoši nedz ģenerāladvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums (skat. tostarp spriedumu Komisija/*Parker Hannifin Manufacturing* un *Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 29. punkts).

34 Līdz ar to lūgums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu ir jānoraida.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

35 Tiktāl, ciktāl dalībvalstu valdības, kuras ir iesniegušas rakstiskos apsvērumus, norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, vai ir apšaubījušas dažu prejudiciālo jautājumu pieņemamību, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru, ja valsts tiesas uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību normas interpretāciju, Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums, ja vien nav acīmredzams, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu patiesībā ir vērsts uz to, lai Tiesa sniegtu atbildi saistībā ar fiktīvu strīdu vai paustu konsultatīvu viedokli par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, ka pieprasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar realitāti vai strīda priekšmetu, vai arī, ka Tiesas rīcībā nav faktiskas vai tiesiskas informācijas, kas nepieciešama, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz uzdotajiem jautājumiem (skat. tostarp spriedumu *Les Vergers du Vieux Tauves*, C-48/07, EU:C:2008:758, 17. punkts).

36 Šajā lietā iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, proti, par Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta un 19. panta 4., 5. un 9. punkta interpretāciju.

37 Turklāt, lai gan lēmums par prejudiciālu jautājumu uzdošanu šķiet esam zināmā mērā kodolīgs un tajā ir zināmas neskaidrības, kas izriet tostarp no tā, ka iesniedzējtiesa, šķiet, pieņem par uzdoto jautājumu premisu laulāto *Lantos* argumentāciju, tomēr Tiesai ir nepieciešamie faktu un tiesību elementi, lai lietderīgi atbildētu uz šiem jautājumiem.

38 Faktiski gan no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, gan no Tiesai iesniegtajiem rakstiskajiem apsvērumiem izriet, ka pamatlietā aplūkoto aizdevuma līgumu raksturo ārvalstu valūtā aizdotais kapitāls un maksājamie ikmēneša maksājumi, lai gan šis kapitāls tika izmaksāts valsts valūtā un atmaksa arī ir jāveic šajā valūtā.

39 Kā norāda iesniedzējtiesa, šis līgums nerada faktisku ārvalsts valūtas plūsmu vai apmaiņu starp *Banif Plus Bank* un laulātajiem *Lantos*, jo valsts valūta ir vienīgais samaksas līdzeklis gan šim aizdevējam, gan aizdevuma saņēmējiem, bet ārvalsts valūta kalpo tikai kā norēķinu vienība.

40 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka šajā pat līgumā ir iekļautas klauzulas par aizdotā kapitāla un ikmēneša maksājumu aprēķinu valsts valūtā. Šajās klauzulās ir paredzēts, ka šī kapitāla summa ir noteikta, pamatojoties uz ārvalsts valūtas pirkuma kursu naudas līdzekļu izmaksas dienā, bet katra ikmēneša maksājuma summa tiek noteikta, pamatojoties uz šīs ārvalsts valūtas pārdošanas kursu katra ikmēneša maksājuma aprēķina dienā.

41 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa lūdz Tiesu galvenokārt sniegt viedokli par to, vai, kā apgalvo laulātie *Lantos*, šādam līgumam, tā kā tajā ir klauzulas par maiņas kursu, kā rezultātā ārvalstu valūtas maiņas risks ir jāuzņemas aizdevuma saņēmējiem, ir piemērojama Direktīva 2004/39, ja saskaņā ar šī līguma klauzulām *Banif Plus Bank* sniedz ieguldījumu pakalpojumu tādējādi, ka tai kā kredītiestādei, kas minēta šīs direktīvas 1. panta 2. punktā, tostarp ir pienākums novērtēt sniedzamā pakalpojuma piemērotību vai atbilstību saskaņā ar šīs direktīvas 19. panta atbilstīgajiem noteikumiem. Turklāt laulātie *Lantos* norāda, ka, tā kā šāda novērtēšanas nav notikusi, līgums būtu jāatceļ.

42 Tātad lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

Ievada apsvērumi

43 Vispirms ir jānorāda, ka lieta, kurā tika taisīts spriedums *Kásler* un *Káslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282), *Kúria* (Augstākā tiesa) jau uzdeva jautājumus Tiesai par Direktīvas 93/13 piemērošanas nosacījumiem īpašā ārvalsts valūtā izteikta patēriņa kredītlīguma kontekstā. Šajā sakarā *Kúria* (Augstākā tiesa) ar lēmumu Nr. 2/2014 PJE, kas tika pieņemts, lai vienoti interpretētu civiltiesību normas, ir uzskatījusi, ka klauzulas par maiņas kursu, ciktāl ar tām tiek ieviesta asimetrija starp ārvalsts valūtas pirkuma kursu, ko piemēro aizdevuma izmaksas dienā, un tās pārdošanas kursu, ko piemēro ikmēneša maksājumu aprēķinam, var tikt kontrolētas, pārbaudot, vai tās nav negodīgas, un faktiski tās ir jāuzskata par negodīgām, it īpaši tad, ja banka saņem no patērētāja atmaksu, kas ir līdzvērtīga starpībai starp šiem maiņas kursiem, patērētājam pretim nesniedzot nekādu pakalpojumu.

44 Savukārt šajā pat lēmumā *Kúria* (Augstākā tiesa) nosprieda, ka principā ārvalsts valūtā izteikta aizdevuma līguma klauzulas, tādas, kādas tiek aplūkotas pamatlietā, kuru rezultātā, saņemot labvēlīgāku procentu likmi par to, kāda tiek piedāvāta valsts valūtā izteiktiem aizdevumiem, ārvalstu valūtas novērtējuma risks pilnībā ir jāuzņemas patērētājam, ir galvenais līguma priekšmets to valsts tiesību aktu izpratnē, ar kuriem ir transponēts Direktīvas 93/13 4. panta 2. punkts, tādējādi šīs klauzulas nevar tikt kontrolētas, pārbaudot to negodīgo raksturu.

45 Turklāt *Kúria* (Augstākā tiesa) savā lēmumā Nr. 6/2013 PJE, kas tika pieņemts, lai vienoti interpretētu civiltiesību normas, nosprieda, ka šāda ārvalsts valūtā izteikta aizdevuma līguma noslēgšana neizraisa to, ka ir jāpiemēro informācijas pienākumi, kas paredzēti 2007. gada Likuma Nr. CXXXVIII 40.–42. pantā un ar kuru ir paredzēts transponēt Direktīvas 2004/39 19. pantu, jo atbilstoši šādam līgumam aizdevējs nesniedz nevienu no tiem ieguldījuma pakalpojumiem, kas uzskaitīti šī likuma 5. pantā, bet tas izmaksā kapitālu, kurš ir vai nav saistīts ar attiecīgo finansējumu. Tomēr 2007. gada Likuma Nr. CXXXVIII 40.–42. pants ir piemērojami gadījumā, kad šāds aizdevums ir arī ieguldījuma darbība, tiktāl, ciktāl ieguldījuma pakalpojumi saistībā ar finanšu instrumentu tiktu sniegti, izmantojot aizdevuma saņēmēja līdzekļus.

46 Šis lūgums sniegt prejudiciālo nolēmumu attiecas tikai uz Direktīvas 2004/39 interpretāciju.

47 To ņemot vērā, ir jānorāda, ka tādā lietā kā pamatlieta var būt atbilstošas citu Savienības tiesību aktu normas, kuru mērķis ir patērētāju aizsardzība.

48 Tā tas ir tostarp ar Direktīvas 93/13 normām, ar kurām tiek ieviests negodīgo noteikumu kontroles pēc būtības mehānisms, kas ir paredzēts ar šo direktīvu ieviestās patērētāju tiesību aizsardzības sistēmā (šajā ziņā skat. spriedumu *Kásler* un *Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 42. punkts).

49 Turklāt ir jānorāda uz Savienības tiesisko regulējumu saistībā ar patēriņa kredītu, šajā gadījumā – Padomes 1986. gada 22. decembra Direktīvu 87/102/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (OV L 42, 48. lpp.) un Direktīvu 2008/48, kuras ietver normu kopumu par patērētāja aizsardzību, nosakot aizdevējam konkrētus pienākumus, it īpaši saistībā ar patērētāja informēšanu.

Par pirmo un otro jautājumu

50 Ar savu pirmo un otro jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ieguldījumu pakalpojums vai darbība šīs normas izpratnē ir konkrēti maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde atbilstoši tādam ārvalsts valūtā izteiktam aizdevuma līgumam, kāds ir pamatlietā, kurā noteikts, ka aizdevuma summa tiek noteikta pēc ārvalsts valūtas pirkuma kursa, kas piemērojams aizdevuma izmaksas dienā, bet ikmēneša maksājumi tiek noteikti pēc šīs ārvalsts valūtas pārdošanas kursa, kas piemērojams katra ikmēneša maksājuma aprēķina dienā.

51 Šajā ziņā, kaut arī iesniedzējtiesai vienīgajai, ņemot vērā attiecīgās lietas apstākļus, ir jāpieņem nolēmums par šo līguma noteikumu kvalifikāciju, Tiesai tomēr ir kompetence no šīs direktīvas normām, šajā gadījumā – no tās 4. panta 1. Punkta 2. apakšpunkta, izsecināt kritērijus, ko valsts tiesa var piemērot vai kas tai šajā nolūkā ir jāpiemēro (šajā ziņā skat. spriedumu *Genil 48* un *Comercial Hostelera de Grandes Vinos*, C-604/11, EU:C:2013:344, 43. punkts).

52 Tādējādi nav šķēršļu tam, ka valsts tiesa lūdz Tiesai spriest par šādu kvalifikāciju, ko iesniedzējtiesa arī dara ar pirmo un otro jautājumu, tomēr ar atrunu, ka, ņemot vērā visus šīs valsts tiesas rīcībā esošos lietas materiālus, tā konstatēs un novērtēs šai kvalifikācijai nepieciešamos faktus.

53 Šajā lietā tā uzdod jautājumu par to, vai kredītiestādes veiktie darījumi, aprēķinot valsts valūtā tās summas, kas ir izteiktas ārvalsts valūtā, lai noteiktu aizdevuma summu un tās atmaksu, atbilstoši aizdevuma līguma klauzulām par maiņas likmi, ir kvalificējami kā "ieguldījuma pakalpojumi vai darbības" Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkta izpratnē.

54 Saskaņā ar šo normu ieguldījumu pakalpojumi un darbības ir jebkurš pakalpojums un darbība, kas minēti I pielikuma A iedaļā un kas attiecas uz kādu no šī paša pielikuma C iedaļā minētajiem instrumentiem.

55 Taču ir jākonstatē, ka uz pamatlietā aplūkojamajiem darījumiem, tā kā tie ir maiņas darījumi, kam ir tikai palīgraksturs salīdzinājumā ar ārvalsts valūtā izteikta patēriņa kredīta piešķiršanu un atmaksu, minētā A iedaļa neattiecas.

56 Faktiski, neskaitot iesniedzējtiesas veikto pārbaudi, šie darījumi ir tikai aizdevuma summas un ikmēneša maksājumu, kas izteikti šajā valūtā (norēķina vienība) un valsts valūtā (samaksas līdzeklis), aprēķināšana, pamatojoties uz attiecīgās ārvalsts valūtas pirkuma vai pārdevuma maiņas kursu.

57 Šādiem darījumiem nav cita mērķa kā tikai būt par aizdevuma līguma būtisko samaksas pienākumu izpildi, proti, ka aizdevējs nodod kapitālu un aizdevuma saņēmējs atmaksā šo kapitālu ar procentiem. Šo darījumu mērķis nav veikt ieguldījumu, jo patērētājs vēlas tikai iegūt līdzekļus patēriņa preces pirkumam vai pakalpojumu saņemšanai, nevis, piemēram, lai pārvaldītu valūtas maiņas risku vai spekulētu ar ārvalsts valūtas maiņas likmēm.

58 Turklāt, pretēji laulāto *Lantos* apgalvotajam, nevar tikt uzskatīts, ka šie darījumi ietilpst it īpaši jēdzienā "darījumu veikšana savā vārdā", kas minēts Direktīvas 2004/39 I pielikuma A iedaļas 3. punktā.

59 Saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta 6. apakšpunktu šis jēdziens nozīmē tirgoties, izmantojot pašu kapitālu, kā rezultātā tiek veikti darījumi ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem.

60 Taču šajā lietā, ar noteikumu, ka iesniedzējtiesa veic pārbaudi, nešķiet, ka maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde, izpildot tādu aizdevuma līgumu kā pamatlietā, būtu darījums ar vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem nolūkā noslēgt darījumus.

61 Faktiski šādiem maiņas darījumiem, šķiet, nav cita mērķa kā tikai ļaut piešķirt un atmaksāt aizdevumu.

62 Turklāt nevar tikt apgalvots, ka saistībā ar tādu aizdevuma līgumu, kāds ir pamatlietā, veiktie darījumi pieder Direktīvas 2004/30 I pielikuma B iedaļā aprakstītajiem "papildpakalpojumiem".

63 Šajā ziņā, lai gan atbilstoši šī I pielikuma B iedaļas 2. punktam kredīta vai aizdevuma piešķiršana var būt papildpakalpojums, tā tas ir tikai gadījumā, kad šis kredīts vai šis aizdevums tiek izsniegts ieguldītājam, lai tam ļautu veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem. Taču nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkojamā aizdevuma mērķis nav atļaut veikt šādu nākotnes darījumu.

64 Savukārt, lai gan kredītlīgumiem, kurus piešķir kredītiestāde, uz kuru attiecas minētais 2. punkts, šāds mērķis ir, tie tomēr atbilstoši Direktīvas 2008/48 2. panta 2. punkta b) apakšpunktam ir izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas.

65 Turklāt Direktīvas I pielikuma B iedaļas 4. punktā ir minēti "[ārvalstu valūtas] maiņas pakalpojumi, ja tie ir saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu".

66 No minētā izriet, ka [ārvalstu valūtas] maiņas pakalpojumi paši par sevi nav ieguldījuma pakalpojumi, uz kuriem attiecas šīs direktīvas I pielikuma A iedaļa.

67 Taču pamatlietā aplūkojamie [ārvalstu valūtas] maiņas pakalpojumi ir saistīti nevis ar ieguldījumu pakalpojumu Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkta izpratnē, bet ar darījumu, kurš pati par sevi nav finanšu instruments šīs direktīvas 4. panta 1. punkta 17. apakšpunkta izpratnē.

68 Faktiski, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos lietas materiālus un joprojām ievērojot atrunu par iesniedzējtiesas veicamo pārbaudi, pretēji laulāto *Lantos* norādītajam, nešķiet, ka maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde, izpildot tādu aizdevuma līgumu, kāds ir pamatlietā, attiektos uz kādu no šīs direktīvas I pielikuma C iedaļā minētajiem finanšu instrumentiem, tostarp uz nākotnes līgumu.

69 Saskaņā ar parastu pieņēmumu finanšu tiesībās nākotnes līgums ir tāda veida atvasināts līgums, ar kuru divas puses apņemas pirkt un pārdot vēlākā datumā "tā pamatā esošos" aktīvus par cenu, kas tiek noteikta līguma slēgšanas brīdī.

70 Taču patēriņa kredītlīguma, kāds ir pamatlietā, mērķis nav pārdot finanšu līdzekļus par cenu, kas tiek noteikta līguma slēgšanas brīdī.

71 Faktiski, pirmkārt, tādā līgumā kā pamatlietā nevar tikt nošķirts pats aizdevuma līgums no ārvalsts valūtas pārdošanas nākotnē, jo tā vienīgais mērķis ir izpildīt būtiskos līguma pienākumus, proti, kapitāla samaksu un ikmēneša maksājumus, ievērojot, ka šāda darbība pati par sevi nav finanšu instruments.

72 Šāda aizdevuma līguma klauzulas saistībā ar ārvalsts valūtas aprēķināšanu tātad ir nevis no līguma priekšmetu veidojošā darījuma atsevišķs finanšu instruments, bet gan tikai ar tā izpildi nesaraujami saistīta kārtība.

73 Tādējādi tāda lieta kā pamatlietā būtiski atšķiras no tās, kurā tika taisīts spriedums *Genil 48* un *Comercial Hostelera de Grandes Vinos* (C-604/11, EU:C:2013:344), kas attiecās uz nākotnes finanšu instrumentu, proti, tā saukto "swap" maiņas līgumu, kā mērķis bija aizsargāt bankas klientus no tās mainīgās procentu likmes izmaiņām, kurai tie tika pakļauti, pērkot konkrētus finanšu produktus šajā bankā.

74 Otrkārt, atbilstoši tādam aizdevuma līgumam, kāds ir pamatlietā, ārvalsts valūtas cena, kas būtu jāņem vērā ikmēneša maksājumu aprēķinā, nav noteikta iepriekš, jo tā tiek noteikta, pamatojoties uz šīs valūtas pārdošanas kursu katra ikmēneša maksājuma samaksas dienā.

75 No tā izriet, ka, ievērojot atrunu par iesniedzējtiesai veicamo pārbaudi, maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde, izpildot tādu ārvalsts valūtā izteiktu aizdevuma līgumu, kāds ir pamatlietā, nav kvalificējami par ieguldījuma pakalpojumiem, tādējādi uz šo iestādi nebūtu attiecināms pienākums novērtēt, vai Direktīvas 2004/39 19. pantā paredzētais pakalpojums ir vai nav piemērots vai atbilstošs klientam.

76 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkts ir jāinterpretē tā, ka, ievērojot atrunu par iesniedzējtiesai veicamo pārbaudi, par ieguldījuma pakalpojumu vai darbību šīs normas izpratnē nav kvalificējami konkrēti maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde atbilstoši tāda ārvalsts valūtā izteikta aizdevuma līguma klauzulām, kāds ir pamatlietā, kurā noteikts, ka aizdevuma summa tiek noteikta pēc ārvalsts valūtas pirkuma kursa, kas piemērojams aizdevuma izmaksas dienā, bet ikmēneša maksājumi tiek noteikti pēc šīs ārvalsts valūtas pārdošanas kursa, kas piemērojams katra ikmēneša maksājuma aprēķina dienā.

Par trešo un ceturto jautājumu

77 Ņemot vērā atbildi uz pirmo un otro jautājumu, uz trešo un ceturto jautājumu nav jāatbild.

78 Faktiski šajos pēdējos minētajos jautājumos tiek prezumēts, ka pamatlietā aplūkojamie maiņas darījumi varētu tikt klasificēti kā ieguldījuma pakalpojumi vai darbības Direktīvas 2004/39 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkta izpratnē.

79 Attiecībā uz ceturto jautājumu ir lietderīgi atgādināt, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka katras dalībvalsts iekšējā tiesiskajā kārtībā ir jāreglamentē līgumiskās sekas, kādas iestājas, ja ieguldījumu pakalpojumu piedāvājošā ieguldījumu sabiedrība neizpilda minētās direktīvas 19. panta 4. un 5. punktā paredzētās prasības novērtēšanas jomā, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus (spriedums *Genil 48* un *Comercial Hostelera de Grandes Vinos*, C-604/11, EU:C:2013:344, 58. punkts).

Par tiesāšanās izdevumiem

80 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nosprież:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK, 4. panta 1. punkta 2. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ievērojot atrunu par iesniedzējtiesai veicamo pārbaudi, par ieguldījuma pakalpojumu vai darbību šīs normas izpratnē nav kvalificējami konkrēti maiņas darījumi, kurus veic kredītiestāde atbilstoši tāda ārvalsts valūtā izteikta aizdevuma līguma klauzulām, kāds ir pamatlietā, kurā noteikts, ka aizdevuma summa tiek noteikta pēc ārvalsts valūtas pirkuma kursa, kas piemērojams aizdevuma izmaksas dienā, bet ikmēneša maksājumi tiek noteikti pēc šīs ārvalsts valūtas pārdošanas kursa, kas piemērojams katra ikmēneša maksājuma aprēķina dienā.

[Paraksti]